

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bdnățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrișana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Coăreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tâșnad), Zărăndeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

„Primejdia valahă”.

„Ardealul este în primejdie*! Acesta este strigătul de alarmă, ce a răsunat nu de mult în adunarea generală extraordinară a comitatului Murăș-Turda. Sentinela, care a observat, cea dintâi, primejdia și a dat alarma este deputatul dietal Contele Bethlen István. Strigătul de alarmă l-a repetat, treaza sentinela, și cu ocazia ultimului congres al agrarilor ținut la Sîófok, și acum, opinia publică maghiară alarmată, privește deoparte cu viu interes, dar de altă parte și cu îngrijorare patriotică, ușor de înțeles, dezvoltarea evenimentelor în părțile primejdite ale țării. Cum nu, doar primejdia este mare!

Și care este la adecă marele pericol semnalat de Contele Bethlen? Firește „valachii” și politica lor de realități conștie, și sistematică, ce o fac prin băncile lor! „Ardealul — zice nobilul conte — este în primejdie a ajunge cu totul în stăpânirea valachilor — dacă guvernul nu va lua de urgență măsuri și nu va afla căi pentru a-l mântui pe seama Maghiarilor; dacă nu va întări și nu va asigura prin o politică de realități națională maghiară supremația maghiarimii din Ardeal pentru ca interesele de rasă ale valachimii să nu turbure statul național maghiar, cadrele și interesele aceleia”.

Românii, cu un cuvânt, deposează pe Maghiari pe toată linia. Deci vină guvernul în ajutor!

Pentru a dovedi, că pericolul, ce-l semnalează nu este născocire și nici exagerare Contele Bethlen — precum cetim în ziarele maghiare — a întocmit și o voluminoasă lucrare statistică. Pe baza acesteia susține apoi că în ultimii 5 ani Românii au cumpărat dela Maghiari în 16 comitate, unde Maghiarii sunt amestecați

cu Românii, 96,000 de jugăre pământ arător și 70,000 de jugăre păduri, în total deci 166,000 de jugăre, în valoare de circa K 70 milioane!*

„Dacă aceasta pustiire a moșiilor maghiare va continua și în viitor în aceeași măsură — exclamă noul mântuitor al Ardealului — în curs de 30 de ani, va să zică peste o generație, jumătate din moșiile maghiare din Ardeal sunt pierdute”.

În fața viitorului trist al Maghiarimii ardeleni, ce-l pun în perspectivă cifrele de mai sus atât adunarea generală a comitatului Murăș-Turda, unde s'a dat mai întâi alarma, cât și congresul agrarilor din Sîófok, fără a cerceta izvorul pretinsului pericol, — dacă acela preste tot există — de sine înțeles au votat moțiuni, prin cari solicită intervenția guvernului, măsuri legislative pentru ocrotirea intereselor Maghiarimii strămtorate de Români și o politică de realități, care să servească marile interese ale națiunii!

Iată din nou reapărută vechia gogoriță cu depozedarea elementului maghiar din Ardeal din partea Românilor și a băncilor lor. Ea este pusă în circulație ori de câteori niște nobili maghiari ardeleni, scăpătați din nehrăncia lor proprie, voiesc să stoarcă dela guvern favoruri, fie ca prețuri exagerate pe moșiile lor, ce le vând statului pentru scopuri de colonizare, fie favoruri de altă natură. Pretinsa „primejdie valahă” nu este decât o spăriătoare, cu care nobilii maghiari ardeleni speculează naivitatea sau bunacredința guvernului și opiniei publice maghiare, pentru-ca să aibă și ei cuvânt a ajunge la „sacul cu grăunțele” și ocazie a pescui în turbure.

* Vom căntă a ne câștigă aceasta lucrare pentru a cercetă „dovezile” contelui Bethlen.

Părerii referitoare la organizarea economică a poporului nostru.

Cu problema ridicării economice a poporului nostru s'au ocupat oamenii de bine și mai înainte, dar ca un început de organizare în privința aceasta se pot considera abia institutele noastre de bani, cari fără îndoială au făcut frumoase progrese, deși au lucrat și lucră și astăzi cam unilateral. Unilateral, fiindcă toate se ocupă numai cu un fel de operațiuni — cu operațiuni bănești, — neglijând altele — ca întreprinderile în stil mai mare, din cari ar rezulta mult bine atât pentru ele și pentru acționarii lor, cât și pentru poporul nostru.

O învinuire prea aspră însă în această privință nu le putem face, căci aceste întreprinderi afară de capital mai cer și *oameni*, pe cari, cu durere trebuie să constatăm, nu-i avem. Și apoi aceste întreprinderi sunt împreunate cu venituri, dar sunt și riscate. Iară a risca capitalurile poporului nostru — adunate cu multă trudă — nu este de dorit. Aceasta se va putea mai târziu, când — doar vom dispune și de oameni.

Tot un început de organizare economică s'a făcut și prin „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român din Transilvania și Ungaria“, care în cadrul despărțămintelor sale a dispus ținerea de prelegeri economice: ba unele despărțăminte au dat și premii acelor locuitori de pe teritoriul lor, cari s'au distins prin lucrarea și cultivarea mai ales a grădinilor de legume — cum s'a întâmplat mai ales în despărțământul Săliștei. Iar astăzi tot în direcțiunea aceasta lucrează când tipărește broșuri de conținut economic și când își are un prelegător economic, un om, care să stea gata cu sfatul atunci, când trebuie.

Se înțelege că această activitate se mărginește mai mult în cadrul vorbelor, al indemnurilor. Fapte sunt mai puține — dar nici nu se poate aștepta

Fapte în această direcțiune ne-a arătat mai mult Reuniunea agricolă din Sibiu, prima tovărășie de acest fel la noi Români, înființată după modelul tovărășiilor de felul acesta săsești.

Această tovărășie pe lângă prelegerile ținute aproape în fiecare comună din comitat, a încercat a nobilita rasa vitelor prin expoziții de vite, și prin cumpărarea și împărțirea de vite, oi și porci de soi între membri ei.

Pentru dezvoltarea interesului față de pomărit, prelegerile din acest ram de economie le-a împreunat cu plantarea de pomi roditori în diferite comune; apoi a procurat și a împărțit altoi ieftini între membri, precum și între alți locuitori români din acest comitat. Asemenea an de an împărțește semințe gratuite membrilor săi.

Tot aceasta se poate spune și de „Reuniunea economică“ din Orăștie, deși în măsură mai mică. Aici s'a mai înființat și o altă societate, care se ocupă cu asigurarea vitelor, lucru de mare importanță pentru poporul nostru.

Dar cu toate începuturile acestea, cu toată activitatea dezvoltată de societățile noastre, poporul nostru în cea mai mare parte nu înaintează cum ar trebui. Puține, prea puține sunt ținuturile acele, unde am putea zice, că a progresat.

A dovedi aceasta cred că este superfluu.

Marele mecenat V. Stroescu prin donarea celor 50,000 cor. pentru organizarea economică a poporului nostru ne-a dat nou îndemna de a ne gândi cum am putea să ne organizăm economic. În direcția aceasta s'au ivit părerii și propunerii, pentru organizarea economică a sătenilor noștri, prin întemeierea de tovărășii, cum s'a făcut aceasta în România.

Se înțelege, că în economie principalul e capitalul, e banul. Și cooperativele ar putea veni mai ușor în ajutorul țăranilor noștri dela sate de o parte cu capital, de alta însăși societatea ar putea ușor procura mașini agricole, etc pe seama membrilor ei.

Dar, oare institutele noastre de bani nu sunt mai mult însoțiri țărești? Nu sunt și ele mai mult cooperative?

Oare o împărțire mai mare a capitalului românesc ar putea fi folositoare?

Ce folos ar aduce noi organizații și cu ele o împărțire și mai mare a puterilor intelectuale — și o muncă paralelă, când ar putea fi concentrată?

Aceste întrebări trebuie să și le pună ori și cine, pe care-l preocupă aceste chestii — și să reflecteze asupra lor serios.

Eu, încă m'am cugetat mult asupra acestei chestii și părerea mea în această privință este:

1. Fără îndoială institutele noastre bănești, cari administrează averea poporului românesc din toate ținuturile sunt în primul loc chemate a conduce dezvoltarea economică a poporului pe toate terenele.

Aceasta cu atât mai vârtos, că în jurul lor sunt concentrați cei mai de seamă țărani, ca și inteligenți ai noștri, cari știu mai bine nevoile noastre, și cari trebuie să știe a se ridica preste interese mici personale, când e vorba de interesele vitale ale neamului întreg.

2. Băncile noastre au astăzi o organizație proprie bine încheată, stând toate sub „Solidaritatea“, în care figurează ca conducători, cei mai valoroși financieri ai noștri.

3. Ele pot veni mai ușor în ajutorul țăranimii noastre cu banii — jertfind chiar, când este vorba de ridicarea unui popor.

4. Înființarea de cooperative ar aduce cu ele și distribuția capitalului, fără ca acel capital să poată aduce mai mult folos.

5. Formându-se cooperative în comune, în multe lipsesc bărbați conducători, ori și dacă sunt apoi pot obveni neplăceri, cari au urmări mult mai detestabile, decât dacă n'ar exista cooperativele. Conducerea acestora ar reclama spese, cari ar deveni superflue dacă s'ar socoti băncile de cooperative.

Ca să suplinească băncile cooperativele ar trebui:

1. Să hotărască, ca un anumit procent din venitul curat să-l întrebuițeze pentru scopuri economice pe teritoriul lor de activitate.

2. Să angajeze ca funcționar câte un om, care pricepându-se la afacerile economice să deie îndigitațiile de lipsă asupra celor ce sunt a se face în fiecare comună din punct de vedere economic. La aceste fiecare bancă de a noastră trebuie să fie îndatorată, dacă e să fie folositoare poporului.

Nici o mângăiere nu ne pot procura vorbele: Ne-a succes, să ne scoatem poporul din mâinile jidovilor, când în unele părți țăranii sunt nevoiți a plăti și la băncile noastre dobânzi destul de mari.

În urmare părerea mea e: Organizarea economică să o ieie în mână „Solidaritatea” și cu membrii ei, cu institutele de bani, cari nu sunt altceva decât cooperative, ce de prezent se ocupă numai în o direcțiune, având, ca de aci încolo să se ocupe și cu aflarea altor mijloace pentru ridicarea poporului în cele economice.

(Se continuă.)

Prospectele recoltei.

Seceratul grâului și al săcării s'a început în cele mai multe părți ale Ungariei și lucrările de recoltă sunt în toiul lor. În scurtă vreme se va începe tree-ratul și se vor putea stabili cifrele definitive ale recoltei anului curent. După datele oficiale publicate de guvernul unghuresc cu data de 28 Iunie a. c. recolta grâului este evaluată la 47 milioane măji metrice (față de 47.5 mil. măji metr. din anul tr.), iar a săcării la 14.1 milioane măji metrice (față de 12.1 milioane măji metr. din anul trecut). Grâu s'a cultivat pe un teritoriu de 6.083,535 jug. catastr., deci se așteaptă pro jug. în mediu o recoltă de 7.64 măji metr. Săcarea s'a cultivat pe un teritoriu de 1.951,951 jug. cat. și se așteaptă în mediu 7.38 măji metrice.

Considerând că în urma experiențelor din anii trecuți taxarea recoltei anului curent s'a făcut cu cea mai mare precauțiune din partea organelor ministeriului de agricultură, se speră că cifrele definitive vor confirma întru toate evaluările provizore dela 28 I. tr. Recolta anului curent se va apropia deci cantitativ de cifrele recoltei bune din anul trecut; cualitativ însă ea va rămâne îndărătul aceleia. Totuși Ungaria va avea anul acesta o recoltă *mai bună de mijlocie*, pentru că după rezultatele recoltelor ultimelor două decenii la noi în Ungaria o recoltă sub 40 mil. măji metrice este o recoltă rea; una cu 40—45 mil. măji metrice recoltă mijlocie, iar peste 48 mil. măji metrice o recoltă bună. Recolta de 47 mil. măji metrice, taxată provizor, se apropie deci de cifrele unei recolte bune, considerând că după rapoartele de pân'acum recolta porumbului încă promite a fi anul acesta dintre cele mai abundante.

Se naște întrebarea ajunge-va recolta anului crt. pentru consumația internă a monarhiei, sau se va ivi din nou necesitatea de a se importă grâu și porumb, cum s'a mai întâmplat în anii trecuți, anume în 1909 și 1910 și în măsură mai mică și în 1911.

După prospectele de pân'acum ale recoltei și considerând și faptul, că în anul acesta nutrețurile încă au reușit bine în toată țara și cartofii încă promet o recoltă abundantă, încât economii nu vor fi nevoiți a întrebuiți sortele mai inferioare de cereale ca nutreț pentru vite — cercurile normative sunt de părere, că anul acesta Ungaria nu va fi avizată la import, ci tre-buvințele consumației se vor putea acoperi din pro-

ducțiunea indigenă, chiar și în caz când rezultatele recoltei ar rămâne îndărătul evaluărilor oficiale provizore dela 28 I. tr.

Prețurile după toată probabilitatea se vor mișcă în aceleași cadre, ca și în anul trecut, având în vedere rezultatele cunoscute până acum ale recoltei mondiale.

Cooperația în Regatul Unit al Mării Britanii și Irlandei.

Departamentul Muncii din Ministerul Industriei și Comerțului al Regatului Unit a publicat de curând un raport în care se arată progresul făcut de cooperație în timpul ultimului deceniu 1900—1909 inclusiv. Acest raport, care e continuarea celui publicat la 1909, prezintă un interes deosebit prin caracterul, forma și conținutul său.

Astfel, fiind o publicație oficială are un caracter absolut independent și e cât se poate de complet. Aceasta poate n'ar fi de ajuns dacă forma convenabilă și prețul n'ar fi de așa natură încât să-l facă accesibil, pentru marea majoritate a celor interesați. În sfârșit, valcarea-i cea mai de seamă este conținutul. Pe acesta credem necesar a-l examina în aceste rânduri.

Fără a încerca a da o definiție a cooperației — lucru ce mărturisim, fără înconjur, că nu e ușor — raportul înșiră caracteristicile esențiale ale însoțirilor cooperative, ce se constată că adoptă în total sau în parte aceste norme:

1. Nominal dreptul de a deveni membru al Societății îl are oricine,¹ consiliul societății, având însă dreptul de a refuza admiterea persoanelor, care ar putea fi în contra intereselor societății. De aci rezultă două consecințe: lista membrilor nu se încheie nici odată — dar în același timp membrii admiși trebuie să corăspundă spiritului de ajutor mutual pe care societatea se bazează.

2. Acțiunile societății cooperative emise *al pari* sunt de obicei 1 £ — sau în orice caz sume mici. Acestea se plătesc fie în rate, fie prin acumularea automatică a părții din profitul societății ce se cuvine membrului în chestiune — așa că în multe cazuri membrii plătesc doar taxa de înscriere, fiind însă răspunzători pentru acțiunea sau acțiunile, ce au semnat.

3. Majoritatea acțiunilor se pot retrage printr'o notificare, dar societățile de obicei obligă pe membri să aibă cel puțin o acțiune transmisibilă, care se poate vinde.

4. Aproape fără excepție predomină principiul ca membrii să aibă dreptul numai la un vot — fără a se ține în seamă numărul acțiunilor. Însă când societățile sunt alcătuite din alte societăți, ca membri atunci se stabilește o oarecare proporție în legătură cu numărul acțiunilor posedate.

5. Votarea prin procură este aproape necunoscută.

6. Dividenda este în cele mai multe cazuri limitată — de obicei 5%. Câștigul realizat de societate, după ce s'a plătit acest dividend, se împarte după norme convenite între cei care lucrează prin, cu, sau pentru societate.

¹ Bine înțeles cu restricțiile prevăzute de lege.

7. Publicitatea conturilor este o caracteristică universală. De obicei conturile sunt amănunțite și complete.

8. Societățile lucrează cu membri și nemembri. Dar aceștia din urmă sunt în număr foarte mic, comparativ cu ceilalți, întrucât nu e greu ca cineva să devină membru și apoi are avantajii mai mari ca atare.

9. Aceste societăți se înființează sub legi speciale care le ușurează existența prin anumite înlesniri ce fac acestor instituții.

Din totalul societăților la cari se referă, raportul stabilește patru grupe, care sunt subîmpărțite precum urmează:

I. Societăți cooperative industriale, subîmpărțite în:

1. Asociațiuni de consumatori;
2. Asociațiuni de lucrători.

II. Societăți cooperative agricole:

1. Societăți de cumpărare și vânzare.
2. Societăți de producție.
3. Societăți de arendare.

III. Societăți cooperative de credit și asigurare:

1. Societăți cooperative de credit.
2. Societăți cooperative de asigurare.

VI. Societăți cooperative de clădiri și locuințe.

Aceste grupe și sub-grupe cuprind multe feluri de societăți, cari însă au putut să fie adunate spre a completa aceasta clasificare, ce a fost adoptată spre a corespunde numărului și însemnătății ce-l ocupă, în cooperarea britanică și Irlandeză, considerate la o altă, aceste diferite feluri de societăți.

Folosind lămuririle și datele pe care ni-le dă acest raport vom considera, pe scurt, fiecare din grupele de mai sus, în ordinea adoptată de raport.

*

I. Societăți cooperative industriale.

Acest grup de societăți ocupă locul de frunte prin numărul lor, numărul membrilor lor, cât și al afacerilor, ce ele fac. Pornită dela un neînsemnat magazin de consum, ale cărui începuturi neuitatul Holyoake le-a descris în termeni foarte vii, această formă de cooperare s'a întins așa de mult și a cuprins în opera ei de acțiune atât de diferite feluri de societăți, încât raportul a văzut nevoia să adopte o clasificare destul de amănunțită, ca să le înglobeze pe toate, în legătură cu raporturile intime ce există între ele. Astfel:

I. Asociațiunile de consumatori se subîmpart în:

- a) Magazine de consum (societăți cooperative en detail).
 - b) Cooperative federale (societăți cooperative en gros).
 - c) Cooperative de producție ale consumatorilor.
- Să vedem situația fiecărui grup aparte:
- a) Magazine de consum.

După datele ce ni-se dau constatăm, comparând situația lor la sfârșitul anului 1899, cu aceea dela sfârșitul anului 1909, următoarele:

Anii	1899	1909	Creștere	Creștere %
Nr. societăților	1446	1430	-16	—
Nr. membrilor	1.613,461	2.469,396	855,935	53.0
Capital în acții	18.934,023 £	30.814,878 £	11.880,855 £	62.7
Capital în depuneri	2.519,519 £	4.780,693 £	2.261,174 £	89.7
Fonduri de rezervă și asig.	841,082 £	2.076,564 £	1.235,482 £	146.9
Vânzări	45.047,446 £	70.423,359 £	25.375,913 £	56.3
Profit incluziv dividendul plătit asupra capit.	7.025,748 £	10.851,739 £	3.825,991 £	54.5
Nr. persoanelor la lucru în magazine	43.103,	62.206	19.103	44.3

Aceasta stare așa de înfloritoare a magazinelor de consum de sigur că numai decât deșteaptă întrebări foarte îndreptățite: Cum se face — cum se explică această situație?

Ei bine, rostul rândurilor ce urmează este să caute a da răspunsurile cerute de aceste întrebări.

(Va urma).

N. K. C.

Apel către băncile noastre!

Furtunile și potopul, ce au bătuit în luna trecută în mai multe ținuturi locuite de poporul nostru, aducându-l în unele părți la sapă de lemn impune și băncilor și cercurilor din jurul băncilor noastre datoria de a contribui în câtva la alinarea durerilor și mizeriei frașilor noștri nenorociți.

Bazați și pe apelul, ce s'a făcut în direcția aceasta în adunarea generală a însoțirii noastre la Caransebeș apelăm deci și noi la băncile noastre și le rugăm să binevoiască a contribui cu sume cât mai mari posibile la „Colecta“ ce o deschidem pe calea aceasta. Contribuirile rugăm a le expedia la Cassa „Solidarității“ în Sibiiu, de unde se vor trimete la destinație.

Pân'acum s'au făcut următoarele contribuiri:

„Albina“ Sibiiu	K 800.—
„Cassa de păstrare“ Săliște „	100.—
„Nădlăcana“ Nădlac	„ 100.—
„Poporul“ Săliște	„ 50.—

Băncile noastre cari au contribuit deja la alte colecte inițiate din altă parte, sunt rugate a ne comunica aceasta cu indicarea sumei donate.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Ajutorul”; institut de credit și de economii în Seica-mare. Precum aflăm din isvor competent dl Dr. Nicolae Iltu, medic în Sibiu, a renunțat la postul de membru în direcțiunea institutului „Ajutorul“.

„Plugarul” însoțire de credit în Armeni este firma unei noue însoțiri întemeiate de curând în comuna Armeni (Örményeszkés) în comitatul Albei inferioare. Noua însoțire sistem Raiffeisen, are 63 de membrii și în fruntea ei stă dl Moise Opris, comerciant și proprietar în localitate.

„Pruna” societate industrială și comercială pe acții în Iliu murășană. Sub firma aceasta s'a înființat o nouă întreprindere industrială și comercială în Iliu murășană, cu capital social de K 40 000, — în 200 de acții à K 200. — Societatea se va ocupa cu cumpărarea și vânzarea poamelor.

Direcțiunea noii societăți se compune din dnii: Oliviu Sârbu, Ioan Iancu și Dr. Ștefan Rozvány.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 12 Iulie 1912.

Situația pieței internaționale de bani pare a se fi ameliorat în fine. În piețele mari conducătoare s'au întors stări mai normale și îmbunătățirea începută la finele săptămânii trecute, a continuat și în săptămâna curentă. În Berlin, deși sumarul Băncii imperiale germane nu este într-o măsură satisfăcătoare discontul privat s'a redus la 3 $\frac{1}{8}$ %, iar banii de zi au cotelat 3%. În London discontul a fost 2 $\frac{1}{8}$ %, bani de zi 2%, în Paris în fine 2 $\frac{3}{4}$ %.

În piața internă de bani s'au ivit la începutul lunii în mod trecător oferte franceze; totuși îmbunătățirea situației merge încet și este, mai ales în provincie, puțin simțită. Discontul privat a cotelat în Budapesta pentru cambii de prima bonitate 4 $\frac{1}{2}$ %, cambii de bonitate mijlocie 5% și pentru cambii de portofoliu 5 $\frac{7}{8}$ — 6%. În Viena discontul privat cotează 4 $\frac{1}{4}$ %.

Jurisdicțiune.

Decizii curiale.

Responsabilitatea plenipotențiatului. Din actele de drept săvârșite de plenipotențiat se nasc drepturi și obligații în favorul și în sarcina plenipotențiatului și nu în a plenipotențiatului și precum nu este responsabil acesta față de a treia persoană, tot astfel nu sunt responsabili nici erezii sei. Aceasta natural nu exclude responsabilitatea directă și personală a plenipotențiatului față de a treia persoană, pentru astfel de acte de rea credință, din cari aceste a treia persoane, au pagubă.

(Curia reg. sub Nr. 1005/912 IV r. t. dela 27 Martie 1912).

Plata impiegatului comercial. Imprejurarea, că impiegatul a rămas și după reducerea competențelor sale în serviciu, încă nu documentează că el a renunțat la dreptul său de a pretinde plusul de plată avut.

(Curia reg. sub Nr. 549/911 dela 16 Aprilie 1912).

Obligamentul indossantului. Obligamentul indossantului încetează, dacă lângă numele emitentului și a acceptantului s'a scris ulterior adausul „fără obligo”, pentru-că girantul este obligat a răscumpără cambiul numai dacă dreptul său de regres rămâne intact.

(Curia reg. sub Nr. 963/1911 v. sz. IV. p. t. dela 23 April 1912).

CRONICA.

Un avertisment al „Băncii Austro-Ungare”. Sucursalele „Băncii Austro-Ungare” au emis nu de mult un circular către băncile din provincie, cu cari întrețin legături de afaceri, prin care le atrage din nou atenția, ca la umplerea cambiilor să se folosească exclusiv sau de cuvântul „korona” sau simplu de litera „K”, dar la nici un caz de prescurtarea „kor”. Nu este admisă nici folosirea prescurtării „fill” pe cambii. În loc de aceasta prescurtare trebuie scris pe cambii sau cuvântul întreg „fillér” sau numai litera „f”.

Banca de emisiune a declarat totodată că în viitor nu va mai primi în reescont cambii cu indicarea „kor” și „fill”.

Atragem și noi luarea aminte a băncilor noastre asupra circularului „Băncii Austro-Ungare”, de care vor trebui să țină seamă nu numai institutele, cari stau în legătură directă cu Banca de emisiune, și și celelalte, ale căror cambii asemenea pot ajunge, indirect, la reescontul „Băncii Austro-Ungare”.

O nouă bancă românească este pe cale a se înființa în Sătmar sub firma de „Salvator”. Capitalul soc. al noii societăți este proiectat cu K 300 000—. Fundatorii sunt dnii Romul Marchis, arhidiacon și paroh în Careii-mari, Dr. Coriolan Pop, directorul „Bihorenei”, Gavril Barbul, proprietar în Mocira, Alexandru Stăn, proprietar în Lizău, Teodor Lazin, proprietar în Atya, Ludovic Mărcuș, protopop în Mădăraș; — avocații Dr. Andrei Doboși, Dr. Ilie C. Barbul și Dr. Ștefan Darabant din Sătmar; — Dr. Teofil Dragoș avocat și director de bancă în Baia-mare, Dr. Aurel Nistor avocat în Baia-mare, Alexandru Pop de Csernyefalva, judecător de tablă (curte de apel) în pensiune în Baia-mare; — preoții Ioan Mihalca, Ioan Târnovean, Vasile Ardelean, Victor Anderco, Gheorghe Silaghi, Iosif Patachi; — Ladislau Ghiurco avocat în Jibău, Dr. Alexandru Racofi proprietar, Augustin Dragoș propr. și Dr. Ioan Sălăgean medic.

Atențiune la primirea monetelor à 1 fl argint! În vederea retragerii din circulație a monetelor à fl 1 — argint, a început a circula în public un număr mare de astfel de monete defectoase, cari s'au folosit ca salbe etc. Monetele acestea sunt devalvate în parte și se schimbă resp. răscumpără numai cu K 1.20, asupra cărei împrejurări atragem în deosebi atenția cassarilor dela băncile noastre.

O bancă maghiară de model. Cetim în ziarele maghiare despre o bancă patriotică de model, de care compatrioții noștri maghiari pot fi mândrii. Este

banca „*Avasvidéki Takarékpénztár*“ din *Avasfelsőfalu*, pusă sub conducerea și controlul patrioților Izrael Pinkas, Gross Arnold, Lévi Mozes, Gross Mórítz, Schönfeld Benő, Lévi Náthán, Izrael Iozsef, Keller Bernát, Friedmann Izsák și Herschkovits Iacob. Banca acestei, după nume mult promițătoarei companii, „a fericit“ poporul care i-a ajuns între ghiare cu împrumuturi după cari lua dobânzi de 80—100—120%. A fost denunțată nu de mult la procuratura din Sătmar pentru uzură.

Dureros este, că clientela, pe care a fericit-o aceasta faimoasă bancă cu dobânzile sale horende este aproape exclusiv românească, comuna *Avasfelsőfalu* fiind identică cu *Negrești*, comună românească cu circa 2800 locuitori, în cercul Seinului, comitatul Sătmarului.

Un împrumut de obligațiuni cu premii pentru scopuri filantropice. Deodată cu novela nouelor legi de dare ministrul de finanțe Teleszky a prezentat parlamentului un proiect de lege pentru contractarea unui împrumut de obligațiuni cu premii în sumă de K 12 milioane.

Noul împrumut se va întrebuiți pentru înființarea de instituții în contra tuberculozei pe seama impiegaților comerciali și a muncitorilor industriali, pentru scopuri culturale și pentru întemeierea unui spital nou în Budapesta.

Burse de stat la Academia veterinară. La academia veterinară r. u. din Budapesta se vor conferi și în anul școlar viitor mai multe burse de stat. Bursele sunt de K 600 și K 400 anual. La cele din urmă pot reflecta cei-ce au absolvat cu examen de maturitate o școală reală sau gimnazială cu succes eminent; la bursele de K 400 anual, absolvenții cu „bine“ ai aceluiași școli. Bursele se pot urca la K 800 anual în caz de progres bun în studii.

Bursele de stat nu obligă pe cei-ce beneficiază de ele la nici un fel de serviciu ulterior în funcție de stat.

Petițiile, provăzute cu atestat de maturitate și de paupertate se trimet la oficiul de rector al Academiei în timpul dela 1—8 Septembrie a. e. Cursul ține 4 ani și ascultătorii săraci pot beneficia și de scutire de taxe.

În legătură cu Academia este și o „masă a studenților“, unde se servește vîpt bun și ieftin.

Casse de păstrare comunale se află în Ungaria în total în număr de 17. cari împreună au un capital social de K 1.567,000. Cea mai veche cassă de păstrare comună este cea din Fiume: „Cassa comunale di risparanio in Fiume“ întemeiată la anul 1859.

Contribuiri la „Fundațiunea ziaristilor români.“ În favorul acestei fundațiuni a mai intrat la administrația revistei noastre dela institutul „*Nádlácaná*“, *Nádlac* K 50— cu care suma contribuiriile băncilor noastre se urcă la K 3309.44

„Banca centrală de credit a institutelor de bani“. (*Magyarpénzüzetek központi hitelbankja*“), între acționarii căreia se află și câteva bănci de ale noastre, și-a convocat, adunarea generală ordinară pe 21 crt., când se va prezenta bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1911, fără însă ca direcțiunea să provoace o hotărâre a adunării generale cu privire la darea absoluturului pe anul de gestiune expirat.

Bilanțul se încheie cu o pierdere de K 7,182,700 —, care în sensul propunerii direcțiunii, va fi a se trece în contul anului viitor. Adunării generale i se va prezenta și o situație a societății cu ziua de 9 Martie 1912.

Liquidarea institutului va avea să o hotărăască adunarea generală extraordinară, ce se va convoca în Noembrie a. e., după-ce se va fi constituit noua organizație centrală de reescont a institutelor de bani din provincie, despre care am făcut și noi amintire în Nr. nostru 36 din a. e.

Sumar.

„*Primejdia valachă*“ — Prospectele recoltei. — *Părieri referitoare la organizarea economică a poporului nostru.* — *Apel către băncile noastre.* — *Cooperația în Regatul Unit al Mării Britanii și Irlandei.* — *Societăți comerciale și financiare:* „*Ajutorul*“, institut de credit și economii în Șeica-mare, „*Plugarul*“, însoțire de credit în Armeni, „*Pruna*“, societate industrială și comercială pe acții în Ilia-murășană. — *Revista financiară:* Situațiunea. — *Jurisdicțiune:* Responsabilitatea plenipotențiatului, Plata impieगतului comercial, Obligamentul indosantului. — *Cronica:* Un avertisment al băncii Austro-Ungare, O nouă bancă românească, Atențiunea la primirea monetelor de argint, O bancă maghiară de model, Un împrumut pe obligațiuni cu premii pentru scopuri filantropice, Bursa de stat la academia veterinară, Casse de păstrare comunale, Contribuiri la „*Fundațiunea ziaristilor români*“, „*Banca centrală de credit a institutelor de bani*“.

„**CRÎȘANA**“, institut de credit și economii, societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **practicant** la filiala institutului „*Crîșana*“ din Gurahonț (com. Aradului) se publică concurs cu termin până la 28 Iulie st. n. 1912.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: salar anual 1100 cor., 15% adaus de scumpete după salar și tantiemă statutară (circa 180 cor.).

Dela reflectanți se cere, ca să documenteze, că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed limba maghiară, eventual și cea germână, în scris și vorbit și că au praxă de bancă suficientă pentru liquidatură. Cei eliberați de serviciul militar activ vor fi preferiți.

Cererile împreună cu atestatele în original sau copie legalizată sunt a se înainta la direcțiunea institutului în Brad, iar postul este a se ocupa imediat după alegere, cel mai târziu însă la 15 August st. n. 1912

Direcțiunea.

Bursele V. Stroescu.

Pentru școli de dantelerie.

CONCURS.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” dă la concurs următoarele burse din donațiunea de 10.000 Cor. a dlui Vasile Stroescu.

Două burse de câte 2500 Cor., pentru două domnișoare, ce vor avea să urmeze timp de un an: una cursurile școlii de dantelerie din Viena (K. k. Central-Spitzen- kurs in Wien), iar a doua cursurile școlii de dantelerie din Schneeberg in Saxonia (Spitzenklöppel-muster- Schule zu Schneeberg). Ambele bursiere, în același timp vor studia și organizarea atelierelor de industrie casnică din țările respective, precum și a cursurilor ambulante pentru învățarea pregătirii dantelelor, iar după terminarea cursurilor vor avea să prezinte comitetului central un raport amănunțit despre studiile făcute, și un plan, cum s'ar putea înființa și la noi asemenea ateliere și cursuri cu ajutorul cărora s'ar putea crea nouă isvoare de venit țărancilor române. Bursierele, după terminarea cursurilor, vor fi obligate să stea cel puțin timp de 5 ani în serviciul atelierelor de industrie casnică sau a cursurilor ambulante pentru învățarea danteleriei, ce se vor înființa la noi.

Concurentele vor însoți cererile de următoarele acte:

- a) certificat de botez;
- b) certificat despre studiile făcute;
- c) certificat că au terminat vre-o școală de industrie (de lucru de mână) sau că au făcut o praxă în vre-un atelier de industrie casnică și că s'au ocupat și până acum cu lucrarea dantelelor;
- d) certificat de sănătate.

Dela concurente se cere totodată, să cunoască limba germană verbal și în scris.

Cererile pentru aceste burse se vor înainta biroului central al „Asociațiunii”, Sibiu (Nagyszeben) str. Șaguna Nr. 6, până la 1 August n.

Sibiu, în 5 Iulie n. 1912.

Andrei Bârseanu
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu
secretar.

„OLTEANA” cassă de economii societate pe acții

în Viștea-inferioară

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii „Olteana”, societate pe acții în Viștea-inferioară, se invită la

adunarea generală extraordinară,

ce se va ține în Viștea-inferioară, la 3 August st. n. 1912 la 8 ore a. m., în localitatea institutului.

La ordinea zilei se pune:

1. Constituirea adunării.
2. Deciderea asupra deschiderii unei filiale în Făgăraș

Acei domni acționari, cari sau în persoană, sau prin plenipotențiați, voesc a lua parte la adunarea generală, se fac atenți a depune, — conform §-lui 17 din statute, — actiile scrise pe numele lor, precum și actele de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării, la cassa societății pe lângă revers.

1-1

— Direcțiunea.

„GRĂNIȚERUL”, institut de credit și de economii ca soc pe acții în H Dobra.

CONCURS.

„Grănițerul”, institut de credit și de economii în Hunyadobra publică concurs pentru un post de contabil la filiala Ilia pe lângă următoarele condițiuni:

1. Reflectanții au să dovedească că au absolvat vre-o școală comercială superioară și că au atâta praxă, încât pot conduce independent contabilitatea.

2. Să dovedească că pe lângă limba maternă mai posed și cea maghiară și eventual cea germană, apoi că au satisfăcut serviciul militar.

3. Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

- a) salar fundamental K 1000;
- b) adaus de salar pentru scumpete K 250;
- c) bani de cvartir K 200.

Alesul dacă va corăspunde întru toate, după serviciu de un an va fi definitivat cu drept la fondul de pensiune și la triealele (adausele de salar) de 10% după salarul fundamental conform regulamentelor institutului.

4. Terminul concursului e până în 10 August 1912, iar postul se poate ocupa ori și când, însă cel mult până în 1 Septembrie a. c.

Se notifică, că în edificiul băncii se află la dispoziția contabilului și o odaie frumoasă de locuit, mobilată gata pentru garson, carea o poate folosi gratuit.

H.-Dobra, la 10 Iulie 1912.

1-3

— Direcțiunea.

„OLTEANA” alsó vисти takarékpénztár részvénytársaság Alsó-Visten.

— saság Alsó-Visten.

MEGHÍVÓ

az „Olteana”, alsó-visti takarékpénztár t. c. részvényesei, meghívotnak, az 1912 év augusztus hó 3-án d. e. 8 órakor, az intézet helységében tartandó

Rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés megalakulása;
2. Határozat a fogarason nyitandó fiók felett.

Azon részvényes urak kik rendkívüli közgyűlésen részt szándékoznak venni, felhivatnak, az alapszabályok 17 §-a értelmében, — részvényüket és felhatalmazási okmányokat egy nappal a közgyűlés megtartása előtt a intézet pénztáránál letenni sziveskedjenek.

— Az igazgatóság.

Depozit românesc de piane și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comere.

Se poate comandă dela administrația »*Revistei Economice*«, cu prețul de 1 corouă.

Următoarele cărți se pot procura dela
Librăria CIURCU, Brașov,
precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8° mare, I—VIII + 213 pagine	Cor. 2—
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8° mare, I—VIII + 324 pag.	„ 4—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8° mare, 70 pagine	„ 1—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8° mare, I—IX + 160 pagine.	„ 3—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea terminilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8° mare, I—X + 322 pagine.	„ 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8° mare 28 pagine.	„ 0-60
Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞ societate pe acții în Sibiiu — Nagyszeben ☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA, directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — — — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.